

Kohila paberivabriku saamisloost kaasajam välja.

1893 aastal asutas Kohila (Koili) mõisa selleaegse omaniku Karl von Lueder Keila (Kegeli) jõe kaldale loodusliku veenergia kasutamises väikese puudlihvimistöoja ning sae-keski ettevõtte töötas 15 inimest. Toodang-defibrööri abil saadav puitmass veeti hobustega Tallinna ja müüdi Johnsoni paberivabriku Kohila mõisa pindala oli 1616 tümm. Sellest 387 tümm oli põllu maad, 789 tümm metsa, ülejäänud pindala moodustasid varjamaad, turbamaa ja kasvatamata maa.

Selle töoja loomistas Karl von Lueder arvu- ja õhuniivati ning puudumassi keetmis-töoja jundehitamisega väikeses puudumassi- ja kartongiabvures. Teekis uu purgipabrik. 1899 aastal asutasid vennad Emil Tjelström, parun Karl Otto Stackelberg ja parun Karl von Lueder Puudumassi ja kartongiabvure aktiühendit „Koili“. Peaaktsionäriks ja direktoriks sai parun Karl von Lueder. 1903 aastal asutas Karl von Lueder äriettevõtte volinuks Georg Sommeri Kartongiabvure tehnikas juhatajaks oli tema rajamisest varem 1907 aasta märtsim M. E. Kusmense. Sealt alates varem 1907 aasta septembri - s.t. varem paberivabriku ümberehitamiseks Oskar Blumenthal. Kartongiabvure töötas 60 töölisi kahes vahetuses. Vabriku aastatoodang oli 1147 t. puitmassi ja 90000 rubla väärtuses Kartongi.

Eesti tegutsenid tollal paberitööstuses Tallinnas -
 E. J. Johansonis rahn (1890a), Türi paber-
 rahn "Turgel" (1900a), Pärnus Kuumaa-
 sumini trükkpaberitööstus "Waldhof" (1900a),
 Tallinnas trükkpaberitööstus Ernst Osse ja Co,
 kes arvas oma enimse paberitööstuse 1910 aastal,
 1906 aasta lõpus tegi juhatus otsuse ehitada
 uue paberitööstuse ümber paberitööstuses peadirek-
 tor Fähle kavandil järgi. 10. augustil 1907a.
 oli fikseeritud firma ümbernimetamine Paberitööstus
"Kõik" aktsiaseltsiks. Peale 1905 a sündumini
 tuli parun Karl von Luedenil lähedal lähedal
 Saksamaale, kuna tema rahn kohalvee ümbruste-
 ga oli muutunud väga teravaos. Aktsionäride
 üldkoosolek juhatusse enimesse parun Nicolai
Maydelli juhtimisel valis uueks rahnidirekto-
 riks disponent Georg Sommeri. Septembris 1907a.
lasti käivitada uus paberitööstus. Kõik vajalik
 tehnikat paberitööstuseks saadi Mannachituse A/S
Stantel Riist. Uuel paberitööstuses oli võimalik
 toota väga erinevaid paberisorte nagu näiteks;
 pakkimispaberit (hall, valge, värviline), värviline
 karamelli- ja albumipaber, nn. võipaber, sinine
 ja valge suhkropaber, valge ja värviline tapeedi-
 paber, igat liiki trükipaber rullides ja pöögna-
 tes, sigaretipaber, kirjapaber, värvilised vihkud
 ja toimetuskraanid jne. Kõrge seega üle 20
 erineva paberisordi. 1900 aastal käivitati
 rahnidirektoori Waldhofi rahnidirektoori
 edasist arengut. 1908 aastal ehitati
rahnidirektoori Kõik jaamast trükkpaberitööstuse.

Nedra sellel randteel käis vanni 1912. aastani
 bobustega. Samal aastal püüdnud see barntee
 turba hõbedani ja osteti võide 30Hj. redur, mis
 tegi lõpu Bobuste kasutamises randteel.
1910 aastal ehitati rabrikuks uus korsten, mis oli
 165 jalga (50m) kõrge ja lähimööduga 6,5 jalga (2m)
 Koolituse eesmärgil ja pidulikeks üritusteks ehitati
 rabrikuks kooli 1911. a. kooli saal, samuti
 avati seal lasteaed. 1912. a. asutas rabrikuks
 eesti keelse raamatukogu. 1913. a. juunis
 laekati rabrikuks valmistama paekivide ühe-
 rampuuste tarbeks. 1914 aastal avatakse rabrikuks
 kooli Koili posti- ja telegraafijaam. Samal
 aastal asutatakse rabrikuks vabatahtliku tuleõõje-
ühingu saali.

1908. a. töötas rabrikuks 155 inimest. Töö
 toimis kaks vahetuses päevas ja öises.
 Masinatöölise tööaeg oli 12 t. ja teistel töölistel
 10 t. Rabrikuks ja mõises oli kokku umbes
 1000 inimest. Paekivi toodeti 4390 t. puitmahi 126 t.

1910. a. jaamaaegsuseks kutsuti lahkunud paekivi-
 rabrikuks esimene tehnilise juhataja Johannson
 asemel ametisse Martin Braun. 1919. a. omandati
 jalle täielise võim. 3 märtsil 1912. a. valis
 üldkoguks kanbändusdirektori G. Sommeri
 juhatajaks ja arhitektuuris.

1913. a. ulatus töölise arv 175-ni. Paekivi
 toodeti 6007 t. puitmahi 2318 t. Arhitektuuris
 oli 12 kanbändus ja 18 tehnilist ametnikku.

Esimese maailmarõja puhkedes 1914 aastal lauges Eesti paberitööstuse toodang järsult. Kaas paberivabrikut - Kohila ja Johanson vabrik Tallinnas - jäid sõja enimestel kuuldel seisma. 1915 aasta augustis hävis Pärnus Euroopa suurim tselluloosivabrik. Riigis tekkimud terava paberipunduse tõttu tunnistati 1916 aasta algul see paberitööstuse-ettevõtte riigisaitse kaas töötavaks ning neile anti suuri riiklike ja sõjalisi tellimusi. Toorained ja kütet saadi soodsalt. Selle tulemusena suurenes 1916 aastal Eesti paberitööstuse toodang. Tööliste arv tõusis Tallinna tselluloosi- ja pappivabrikus 660-lt 770-ni, Väri paberivabrikus 260-lt 370-ni, Kohila paberivabrikus 160-lt 190-ni, Johanson paberivabrikus töötas 1916 aastal umbes samapalju kui enne sõda.

1925 aastal toodeti Kohilas 6552 t. paberit ja puitmahi. Töölini oli 175. 1938 aastal oli paberitoodang 1441 t.

1948 a toodeti 7937 t. paberit. 1949 a oli töölini 490, paberit toodeti 8307 t. Hiljem tõusis paberitoodang 9500 - 9600 tonni aastas.

1965 a toodeti paberit 10000 t, töölini 370. Paberiareolid: trüüpapier, etiketipapier, plüatsi trüüpapier. Aastast 1971 on Kohila paberivabrik koondise "Eesti Paberitööstus" ühes liige (Tallinna tsell- ja paberivabrik, Kehra tsell- ja paberivabrik, Rapsina partongi- ja paberivabrik Kohila paberivabrik) töölini 330. Toodeti + rüüki- ja kirjutus paberit, paberivõtte

1988 a. tehtiis Kohila Paberitehdas 8190t paberit,
 töötajaid 383. Toodeti illustratsioon, kirjutus
 ja tapetidipaberit, laineppappi, paberkohte jm.
 paberitasteid.

1991a. oli töölisi 420, oli perioode kus
 töölisi arv tõusis üle 500. Direktor Riho
 Pihlapuu. Paberimahu paadi seisma 1993 aastal
 alustati uue paberimahu paigaldamisest. 1996 a.
 paadi uus paberimahu täide. 1997 a tegeldi
 Kohila Paberitehdas tapeti, paberit ja paberitoodete
 tootmisega. Tapeti tootmine lõpetati 1997 a.
 keskel. 1997 1 märtsil seisus Kohilas
 paberimahu. Oli saanud otsa paberitootmine
 Kohilas! 1999 aastaks oli jäänud vaid
 vihienuhin. Paberitehdas on tegelikult saanud
 raudmäär. Siit on välja saanud oma laste-
 aed, aatlamaja, elamu fond, kus saab tööd ligi
 80 töölisi. Paberitehdas kaasalöömisel on
 teinud Walke Paberite, mis annab tööd
 160 inimesele. Lisaks mitu väiksemat paberit
 toodete tootmisega tegelikult firmat. 1999 aastal
 töötas Kohila paberitehdas 100 töölisi.

Kronoloogiliselt oleks Kohila paberitehdase
 edasine areng järgmine: 02.06.1992 registreeriti
 AS Kohila Paber - täits juhataja kohuseid
 Harri Taponen soome kontserni Yhtyneet
 Paperitehtaat OY juht

11.11.1993 - registreeriti nimeks Walke Paberite AS

detsember 1993 - 26.05.1995 - Jussi Heimonen - esimene
 tegevjuht

29.05.1995 - 31.12.1998 - Anssi Paavola -
 teine tegevjuht

22.04.1999 - registreeriti nimeks Lindegaard Eesti AS

01.01.1999 - rebr. 2000 - Peter Christiansen - kolmas tegevjuht.

rebr. 2000 täitis kohused Bo Nyman Lindegaard Eesti AS teadis endise Kohila Paberivabrikku ja soomlaste Walke Paberite AS-i baasil. Põhiammik on Norras. Tehas on andnud tööd 340-le inimesele.

19.01.2004 registreeriti nimeks Smead Eesti AS

20.07.2000 - 15.05.2005 - Andrus Pavelson - neljas tegevjuht

16.05.2005 - k.t. Priit Rander

2007 a. - Allar Oja. Ettevõtte kuulub ameeriklastele.

2006 aastal ostes Roosi ettevõtte Bong Lyngdahl AB Smead Eesti AS-i ümbrientehas Kohilas. Ostu sisse kuuluvad masinad ja muud toomisevahendid. Samuti läis kogu olemasolev personal uue firma alluvusse. Praegu - 2007 aastal on töölisi 70. Ühes kuus toodetakse 26 milj. ümbriõren. Paber tarnitakse Soonest ja Saasamaalt.

Bong Eesti OÜ tegevjuht - Mart Sepping

2007. a. - uus ümbriemul tootja ettevõtte Kohilas - ENVESTO OÜ.

Mõningased põhimõisted paberi tööstuse
tootmisprotsessist.

Paber (< kr. papyrus "papiirus") - suspensioonidest kindlaine sadestamise teel saadav lehtmaterjal.

Kartong - (pr. carton < lad. charta "paber") paberist paksen ja papist õhem kangasmaterjal. Kartongis loetakse bel. materjal, mille $1m^2$ mass on 200-500g. Kasutatakse nt. pakendi, vooderdus- ja isoleermaterjalina.

Papp (skk) - paberist ja kartongist paksen ja jäigem pakisaruvane lehtmaterjal.

Defibröör - (pr-k-kiud) - puidumassi valmistamise masin. Loodusliku liivapüri ja veega toimel saadav kiustatud puidumass.

Ühe tonni tüüpipaberi valmistamiseks on vaja:
475 kg puitmass, 455 kg tselluloosi, 350 kg kooliini,
25 kg maerijääd, 4 kg rampolit, 0,5 kg soodat,
0,5 kg parafüini ja väiksemates kogustes mõningaid teisi komponente. Nett on vaja 180 kumpmeetrit.

Paberitööstuse tehnoloogiline protsess saab alguse puidulaost. Kiud tegelik töö saab alguse defibrööst, kus 1,5m lähimõelduga pöördelad kiud peenedavad 1m järsuni sooritatud kuupe-palke. Defibrööst läheb peenedatud mass mööda kanalitest koos veega laastu püüdjasse.

